

ความเข้าใจบทบาทของ
กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

นายสุเมธ ชิริณี

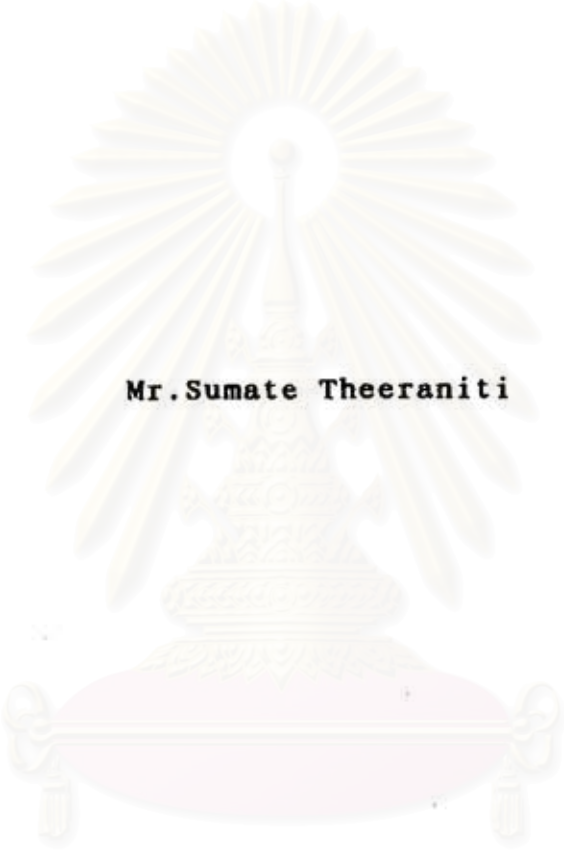
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 637 - 613 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**MEMBERS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE'S
UNDERSTANDING OF THEIR LEGALLY PRESCRIBED ROLES**

Mr. Sumate Theeraniti

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

**for the Degree of Master of Arts
Department of Government**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974 - 637 - 613 - 6

ผู้મેธ ธีรนิติ : ความเข้าใจบทบาทของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

Members of the executive committee's understanding of their legally prescribed: อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ : 199 หน้า. ISBN 974-637-613-6.

การศึกษา เรื่อง ความเข้าใจบทบาทของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการศึกษาศึกษาโดยการศึกษาวิจัยเอกสาร (documentary research) และการศึกษาวิจัยภาคสนาม (field research) โดยมีความมุ่งหวังเพื่อศึกษาถึงระดับความเข้าใจบทบาทของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความเข้าใจดังกล่าว รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบระดับความเข้าใจบทบาทของกรรมการบริหารที่มาจากการเลือกตั้งและที่เป็นโดยตำแหน่ง โดยผู้ศึกษาได้ศึกษากิจกรรมการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ที่ได้รับจัดตั้งในปี พ.ศ.2538-2539 จำนวน 27 แห่ง ซึ่งมีกรรมการบริหารที่มาจากการเลือกตั้ง 108 คน และกรรมการบริหารที่เป็นโดยตำแหน่ง 81 คน

ผลการศึกษาพบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากมีความเข้าใจในบทบาทสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และกรรมการบริหารที่มาจากการเลือกตั้งมีความเข้าใจในบทบาทสูงกว่ากรรมการบริหารที่เป็นโดยตำแหน่ง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้ ความแตกต่างของอายุและระดับการศึกษาทำให้ความเข้าใจในบทบาทของกรรมการบริหารแตกต่างกัน ซึ่งเ็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ความแตกต่างของเพศ อาชีพ และรายได้ ไม่ทำให้ความเข้าใจในบทบาทของกรรมการบริหารแตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

การศึกษานี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ในการเสริมสร้างและพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในที่สุด

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

##C731562 : MAJOR Government

KEY WORD: Local government/tumbol/understanding/ROLE.

SUMATE THEERANITI : MEMBERS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE'S UNDER -
STANDING OF THEIR LEGALLY PRESCRIBED ROLES, THESIS ADVISOR :
ASSECIATE PROFESSOR PRAYAD HONGTHONGKUM, 199 pp. ISBN 974-637-613-6.

This research on the understanding of the members of the executive committee's own prescribed roles is conducted through documentary and field researches in order to study the extent of the members of the executive committee's understanding of their own roles and the factors influencing their understanding. The study also compares the said aspects of the elected and the appointed members. The members of the executive committee of twenty-seven subdistrict administrative organizations in Nonthaburi province set up during 1995-1996 are chosen for this research. From these selected group, there are one-hundred and eight elected members and the appointed of eight-one.

The result shows that the extent of understanding of most members is high which concurs with the hypothesis. The level of the elected members understanding is higher than the appointed ones which contradicts the hypothesis. The difference of age and education entails the different levels of understanding which proves the hypothesis. The difference of sex, occupation, and income do not make difference of the level of understanding which refuses the hypothesis.

The use of the findings in developing and strengthening the subdistrict administrative organization or a part of local government which has been regarded as the foundation of democracy is this research's important contribution.

ภาควิชา..... การปกครอง
สาขาวิชา..... การปกครอง
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ท่านรอง
ศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ อาจารย์ที่ปรึกษา ท่านรอง
ศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์
ไชยพร ประธานกรรมการ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งต้องขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ร.ต.สมาน และคุณจินตนา ชีรนิติ บิดา
และมารดา คุณนิมิต ปลั่งศรีทวีทรัพย์ ที่เป็นกำลังใจอันสำคัญและมีค่ายิ่ง
ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ขอขอบคุณ คุณพรชัย ฤมกระจำง
คุณเสิน ครอบระวะ ร้อยเอกจักษุเรศ พิษาคม รุ่นพี่ที่แนะนำให้ค่าปรึกษา
คุณสมศักดิ์ เจตสุรภานต์ พ.ต.ต.สิทธิ อินทศร คุณนันทภพ เอื้ออาวี
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พล.ต.ต.ชงชัย ขำสุวรรณ ที่ให้ความห่วงใยสอบถาม
ข่าวคราวอยู่เสมอ คุณวาสนา และ ดช.กฤษณ์ ชีรนิติ ภรรยาและบุตร
ซึ่งเป็นกำลังใจและเป้าหมายในชีวิตตลอดมา

สุเมธ ชีรนิติ

มกราคม 2541

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 สมมติฐานของการศึกษา	5
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	6
1.7 วิธีการศึกษา	8
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.9 การนำเสนอ	9
บทที่	
2 แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	11
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท	12
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำ	23
2.4 หลักการและแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น	26
2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	38
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

3	องค์การบริหารส่วนตำบล.....	52
3.1	สภาตำบลตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ 22/2498.....	54
3.2	องค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหาร ราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499.....	59
3.3	สภาตำบลตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509.....	65
3.4	สภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326.....	71
3.5	พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.....	79
3.6	ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี.....	98

บทที่

4	ระเบียบวิธีวิจัย.....	101
4.1	ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	101
4.2	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	101
4.3	การสร้างและทดสอบแบบสอบถาม.....	103
4.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
4.5	การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์.....	106
4.6	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106

บทที่

5	ผลการศึกษา.....	107
5.1	ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป.....	107
5.2	ผลการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร.....	125

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
6 สรุป วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ.....	139
6.1 สรุป.....	139
6.2 วิเคราะห์.....	143
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	150
รายการอ้างอิง.....	154
ภาคผนวก.....	160
ประวัติผู้เขียน.....	199

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงสมาชิกสภาและจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล	99
ในจังหวัดนนทบุรี ปี 2538 - 2539	
5.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล	108
5.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทของ	112
กรรมการบริหาร	
5.3 แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทของกรรมการบริหาร	124
องค์การบริหารส่วนตำบลรวม	
5.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความเข้าใจในบทบาท	125
ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	
5.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความเข้าใจในบทบาท	127
ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	
5.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความเข้าใจ	128
ในบทบาทของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	
5.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความเข้าใจในบทบาท	130
ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	
5.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับความเข้าใจ	132
ในบทบาทของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	
5.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างที่มาของการเป็นกรรมการบริหาร	133
กับความเข้าใจในบทบาทของกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล	
6.1 แสดงผลการศึกษิตตามกรอบสมมติฐาน	140